

Egész évet megalapozó kezelés

A GYÜMÖLCSFÁK EGÉSZ ÉVI NÖVÉNYVÉDELMI MUNKÁINAK EGYIK MEGHATÁROZÓ KEZELÉSE A TÉL VÉGI LEMOSÓ PERMETEZÉS. BÁR AZ IDEI KEMÉNYEBB TÉL A KÁROSÍTÓK EGY RÉSZÉT ELPUSZTÍTOTTA, AZ ELLENÁLLÓBBAK SIKERESEN ÁTTELELTEK ÉS TAVASSZAL EZEK INDÍTJÁK AZ ELSŐ FERTŐZÉSEKET. A NYUGALMI ÁLLAPOT VÉGÉN, A RÜGYFAKADÁS ELŐTTI IDŐSZAKBAN ELVÉGZETT TÉL VÉGI LEMOSÓ PERMETEZÉSEL SZÁMOS KÁRTEVŐ ÉS KÓROKOZÓ ÁTTELELŐ ALAKJAI ELLEN VÉDEKEZHETÜNK.

DR. KOLEVA ROSZICA

Atéli hidegek elmúltával, a metszést és a téli növényvédelmet, a mechanikai fatisztogatási és faápolási munkákat befejezve, hozzáfoghatunk a gyümölcsfák lemosó permetezéséhez, aminek elvégzését most a kedvező környezeti feltételek, elsősorban a hőmérséklet fokozatos emelkedése is lehetővé teszik. Elsősorban a gyümölcsfákat kell megpermetezni, de lehetőleg ne maradjanak ki a bogyósok (ribiszke- és köszmétébokrok, málnatövek), a szőlőtőkék, a rózsza- és hibiszkuszok sem.

Megfelelően kiválasztott készítményekkel, szélcsendes időben, nagy lémenységgel, áztatásszerűen elvégzett kezelés jelentősen csökkenti a károsítók áttelelő alakjait.

Érvek a tél végi lemosó permetezés mellett

Ezzel az eljárással még a rügyfakadás előtt jó lehetőség adódik a fák általános fertőtlenítésére, a fás részeken (fák kérge, kéregpedésekben, ágakon), illetve

a rügek felületén vagy azok közvetlen környezetében telelő károsítók telelő alakjainak, például a *piros gyümölcsfa-takacsatka* téli tojásainak gyérítésére (1. kép).

Tél vége felé a néhány hónapig tartó nyugalmi állapot után a telelőhelyekről előjövő kártevők és az éledő kórokozók ilyenkor a legérzékenyebbek a növényvédő szerekkel szemben, és ezáltal most könnyebben elpusztíthatók. Másrészt a kártevők természetes ellenségei, így az

aranysemű fátyolka (2. kép) ebben az időszakban még a telelőhelyeken vannak, így fennmaradásuk nincs veszélyben. A hőmérséklet emelkedésével a növényvédő szerek hatékonysága is jobb.

Az igen veszélyes levéltetvek áttelelő tojásainak száma is eredményesen csökkenthető a nyugalmi állapotban végzett

permetezéssel, pl. paraffinolaj (*Catane*, *Vektafid A*) vagy poliszulfidkén+paraffinolaj (*Agrokén*, *Nevikén*) tartalmú lemosó készítményekkel. Az egygazdás életmódú fajoknál (pl. közönséges levélpirosító alma-levéltetű, zöld alma-levéltetű [3. kép], fekete őszibarack-levéltetű) az egyik évben erősen fertőzött fákat a következő év tavaszán fokozottan kell védeni. Tojás alakban telelnek át a gyümölcsfák vesszőin és a rügek tövében, ezért előfordulásuk esetén a lemosó permetezés során ügyelni kell a hajtásvégek lepermetezésére is!

A tél végi lemosó permetezés jelentősen növeli a tenyészidőszakban végzett kémiai kezelések hatékonyságát, azonban egy megkésett permetezés a fakadásnak induló fiatal levelek károsodását, perzselését is okozhatja. Ezért, ha a lemosó permetezéssel egy kicsit megkéstünk, és a rügek kipattantak, a kezelés még elvégezhető, de a szerek töménységét csökkenteni kell;

A tél végi lemosó permetezés hatékonyságát javíthatjuk, ha ügyelünk arra, hogy száraz, szélcsendes időben kerüljön rá sor, és ügyeljünk a kivitelezés megfelelő minőségére is. A permetlé egyenletesen fedje be a fák minden részét. Ez különösen igaz az idősebb fákra, ahol a régi kéreg alatt vagy a kéregrepedésekben is

megtalálhatók a kártevők áttelelő alakjai. A megfelelő hatás eléréséhez a nappali léghőmérséklet legalább az 5 °C-ot érje el.

Fontos!

Esőben, ködös időben semmi esetre se permetezzünk, mert csökkenhet az alkalmazott szer töménysége, és ezzel együtt a kezelés hatékonysága is. Szeles időjárás esetén se végezzünk lemosó permetezést, mert a szél a permetlé elsodrását okozhatja, ami nemcsak a kezelés minőségének romlásához vezethet, de a munkát végző személyre is veszélyes lehet.

Megelőző műveletek

A nyugalmi időszakban esedékes mechanikai növényvédelmi munkákat (fatisztogatás, sebkezelés, metszés) a lemosó permetezés kezdetéig mindenképpen be kell fejezni. Ennek előnye, hogy a megritkított koronában a permetlé könnyebben éri el a fás részek repedéseiben rejtőzködő kártevőket, és jobban érvényesül a növényvédő szerek hatása. A kéregtisztítás során távolítsuk el a fák felváló kéregpikkelyeit és a kéregrepedésekben meghúzódó lombosfa-fehérmoly bábjait és az almamoly hernyóit. A tisztogatás során vigyázzunk, hogy az élő részeket ne sértsük fel. A törzs megtisztításával, a sebek kezelésével a kéregmoly továbbterjedését is csökkentjük (*minderről január-februári számunkban részletesen írtunk*).

Tudta?

A gyümölcsfák téli metszésének nem csak termésszabályozó szerepe van, hanem növényvédelmi jelentőséggel is bír, mert az eltávolított ágrészekben telelő kártevők tavasszal nem tudnak kirajzani

Nagyon fontos szabály, hogy a lemosó permetezésnél ne takarékoskodjunk a permetlével: bő lével, áztatásszerűen végezzük el. Ügyeljünk a kivitelezés megfelelő minőségére, mert a téli permetező szerek kizárólag kontakt (érintő hatású) szerek, vagyis a megfelelő eredmény eléréséhez a károsítókat tökéletesen be kell fedni. Ezért nagyon fontos, hogy a permetlé egyenletesen vonja be a fák minden részét, de ne folyjon le a fákon.

Levélletvek előfordulása esetén a permetezés során ügyelni kell a hajtásvégek permetezésére is.

A permetező szerek alkalmazása során mindenképp először figyelmesen olvassuk el és tartsuk be a csomagolás címkéjén feltüntetett előírásokat (pl. engedélyezett dózis, szükséges védőfelszerelés, munka-egészségügyi és élelmezés-egészségügyi várakozási idő), és a munka során ezeket maradéktalanul tartsuk be.

A lemosó permetezés nem helyettesíti a metszést követő sebkezelést, ezért fontos, hogy a metszés, a fűrészelés során ejtett sebet, illetve vágásfelületeket minél előbb vonjuk be sebkezelő anyaggal (pl. *Biocera, Fadoktor, Fagél*). Sebkezeléskor azt az általános szabályt kell követni, hogy az 1-2 cm-t meghaladó sebfelületeket feltétlenül kezelni kell. Figyeljünk arra, hogy eszközeinkkel ne vigyük át a fertőzést egyik fáról a másikra. Ennek érdekében metszéskor munkaeszközeinket (metszőolló, ágfűrész, kacor) legalább fánként fertőtlenítsük (pl. 25%-os hipós oldattal).

A tél végi lemosó permetezés mellett ne feledkezzünk meg a talajra hullott, beteg levelek megsemmisítéséről sem. A leveleket forgassuk, mélyen ássuk bele a talajba, így a bennük telelő kórokozók elpusztulhatnak. Amennyiben a levelek talajba forgatása nem oldható meg, a leveleket össze kell gyűjteni, a területéről lehordani és minél előbb elégetni.

A lemosó permetezőszerek

A gyümölcsfák tél végi lemosó permetezésére réz- (pl. réz-hidroxid, réz-oxiklorid, bordóilé-keverék), kén- és olaj (pl. paraffinolaj, növényi olajok) tartalmú készítményeket, illetve kombinált hatóanyagú készítményeket (pl. poliszulfidkén+paraffinolaj) használjunk.

A gyümölcsfák kérgén telelő kórokozók (gombák, baktériumok) ellen a réz hatóanyagú készítmények hatásosak. Ezek a készítmények a lisztharmat kivételével általában minden gombás és baktériumos betegség ellen hatnak. Az alábbiakban felsorolt betegségek ellen az eredményes védekezés alapja a megfelelő időben, jó minőségben végrehajtott tél végi lemosó permetezés:

- almatermésűekben baktériumos és gombás ágelhalás, tűzelhalás, varasodás és egyéb gombabetegségek,
- csonthéjasokban baktériumos és gombás ágelhalások; meggyben, cse-resznyében, szilvában és kajsziban monília, levéllyukacsosodás és egyéb levéltbetegségek; őszibarackban, szilvában tafrinás betegség,
- bogyós gyümölcsűekben a málna és a szeder didimellás, leptoszfériás veszőbetegségei,
- héjas gyümölcsűekben elsősorban a baktériumos levél- és termésbetegségek szoríthatók vissza a lemosó permetezéssel.

A gyümölcsfák lemosó permetezésére engedélyezett növényvédő szereket a táblázat tartalmazza a 25-27. oldalon.

A fákon áttelelő lisztharmatgombák ellen a kén tartalmú készítmények hatásosak. Ezek a készítmények atkaölő mellékhatással is rendelkeznek.

Az olajtartalmú lemosó permetezőszerekkel (paraffinolaj, napraforgóolaj) tudunk leghatékonyabban védekezni a rovar- és atkakartevők telelő alakjai ellen. Hatásukat fizikai úton fejtik ki oly módon, hogy finom bevonó réteget képeznek a növényi

Jó tudni!

A rézkészítmények biztonságos használata érdekében a kezeléseket a rézérzékenység figyelembevételével az almatermésűekben a zöldbimbós állapot végéig, a csonthéjasok közül őszibarackban rügyfakadásig, kajsziban pedig a piros bimbós állapot végéig a perzselés elkerülése végett be kell fejezni. A rézzel történő lemosó permetezés az almatermésűekben (alma, körte, birs) a tűzelhalást okozó *Erwinia amylovora* baktérium fertőzési veszélyét is jelentősen csökkenti.

felületeken, és így a kártevőket (atkák, levéltetvek, levélbolhák, pajzstetvek) elzárják a levegőtől. Erre a célra használható a *Catane*, a *Vektafid A* és a *Biola-Agro*.

A kombinált hatóanyagú készítmények a kártevők és bizonyos kórokozók ellen is védelmet adnak. Ilyen gyári készítmény a *Nevikén*, az *Agrokén*, a *VegeSol R*, a *VegeSol eReS*, a *Vektafid S*, a *Vektafid R*. A poliszulfidkén és paraffinolaj-tartalmú *Agroként* és *Neviként* használunk a lisztharmat és a rovarkártevők (pajzstetvek, levéltetvek tojásai, körtelevélbolha) ellen, valamint atkák gyérítésére.

A lemosó permetezés évenkénti szükségességéről megoszlik a szakemberek véleménye. Ám aki ezt a védekezést megfelelő szaktudással és kellő időben elvégzi, annak sokkal kevesebb gondja lesz a növényvédelemmel a tenyészidőszakban, vagyis a kezelés költségei a későbbiekben mindenképpen megtérülnek.